

חדשות בישראל

חברת העזרה ליהודי גרמניה

ביום הראשון כ' פברואר היתה כברלן האספה הכללית הגדולה לחברת העזרה ליהודי גרמניה.

הא' ז'מס סימון הנשיא פתח את האספה הגדולה אשר מלבד חבריה באו אליה גם אורחים רבים, ויזכיר בדברים חטים את החברים שהלכו לעולמם במשך השנה.

אחרי זה נתן השקפה קצרה על התפתחות החברה בשנת 1904. ויהנה את רנשי שמחתי על האהדה הגדולה שהראתה ארץ אשכנז והעתונות בכלל לחברה מעת הוסדה ועד היום. מספר החברים במטלכת אשכנז עלה מחמשת אלפים וחמש מאות, לשמונת אלפים וחמש מאות. הכנסת החברה מתשלומי החברים עלה כמו כן, מארבעים ושנים אלף מרק, לשבעים אלף. בגלל תוסד הקרן לעזרת הרוסים מצאו הגואם האדון סימון לנחוי לקרא לאספה מיוחדת אשר בה השתתפו רק חלק קטן מבעלי הון ואשר הביאה את הסכום מאה ושמונה אלף מרק. בסך הכל עלתה הכנסת החברה לשנת 1904 למאתים ותשעה אלף תשע מאות שלשים ואחד מרק, וההוצאה מאה תשעים וארבעה אלף חמש מאות ושלושה מרק. הון החברה ביום ל'א דצמבר 1904 עלה לסך שש מאות שמונים ושמונה אלף ושלושים מרק. נכלל בזה גם הון קימת שנתן הברון כהן אופנהיים לטובת בתי ספר.

ד"ר פאול נתן דין וחשבון בארוכה ע"ד הנהגת ועבודת החברה ואחרי דברו ע"ד המוסד לעזרת היהודים הרוסים, הודיע את פעולות החברה שעשתה לטובת ההגירות.

השאיפה לסדר את ההגירה היהודית הבלתי מסדרת הביאה לאספה כללית גדולה בפרנקפורט ע"ס אשר בה השתתפו באי כח כל מוסדות היהודים אשר בארפת. התוצאה היותר נכבדה של האספה הזאת היא יסוד לשכת מרכזית בכרלן לסדור עניני ההגירה של היהודים.

על שדה החנוך פעלה החברה ביותר בטורקיה ובחצי אי הבלקן. בשימת לב מיוחדת התיחסה החברה לחנוך בארץ ישראל, למען מלא את החסרון המרגש מאד בארצות המזרח, חסרון מורים, יסדה החברה בירושלים בית מדרש למורים, אשר ביום ה' מאי כבר התחיל פעולתו.

החברה נותנת תמיכה לשלשה נני ילדים בא"י, שנים בירושלים ואחד ביפו, עתה עומד להוסד גן ילדים רביעי בצפת, ועוד יש ברעת החברה ליסד בתי ספר למתחילים, אשר תלמידי הננים יוכלו לבוא בהם אחרי גמרם את המודם בננים.

שאיפת החברה מעת הוסדה היתה להרחיב את החרשת הביתית בין יהודי גלציה. ביחוד התרחבה עתה שם מלאכת עשית אוכפים, מחדש הנהיגו את עשית מלבושי גברים, מלאכת סלים, חרישי מתכת

זכרון יעקב מ"ז אדר שני.

בליל הפורים אור ליום ג' הצינו הלמדי ביה הספר בזכרון החת הנהגת ה' י. קרניאל — את חזיון זרבבל על הבמה אשר נצטתה בהיקב, וכל קהל זכרון, שפיה ובה שלמה נהרו לראות ולהענג על המחזה הנעים, ואמנם נעים מאד היה לראות איך נערים ונערות אחדות בני ארבע—שש עשרה שנה עומדים על הבמה לפני קהל אנשים ומדברים ברגש בלשון עברית. האדון קרניאל למדס וסדרם את כל פרטי המשחק והמשחקים הקטנים הצטינו עד מאד. בין המשחקים הצטין בפרט בן האדון ציפרין. החזרת הזכרונה עמדה על הבמה והמנהל ה' פורטר בראשם ובכל עתות ההפסק בין מערכה למערכה נצחה במנגינות הנעימות. אחר. הסערה האחרונה עלה הא' י. קרניאל על הבמה וכל הנאספים קראו הידר, ויבאר להנאספים את הועלת החזיון: א) הועלת הרוחני לחבב את הלשון העברית על הקהל בכלל ועל ב) הועלת החומרית לסיבה בית הספרים אשר בזכרון, והודה לכל הנאספים על בואם להשתתף, אשר בזה הם עוזרים לו לטובת בית הספרים, ואחרי מחיאת כפיס ארוכה עזבו הנאספים את מקום החזיון. המיל באו מבית ספר חכ"ח אשר בחיפה שבע עשרה הלמידות עם המנהלת ומורה אחת לראות ולהתענג על החזיון אשר הצג בלילה והיום שבו לחיפה.

קוסטינה ר"ח אר"ש.

זו השנה השניה שאנכי עוסק לככות העכברים משדי. ובזמן הזה עלה בידי לדעת אדותיהם דברים אחרים, ואוכי יהיה איזו תועלת מזה לאחרים. לכן החלטתי לספר מה שהראני הנסיון בזה:

א) טבע העכברים שיאספו בחוריהן לעת מצא רק גרעינים. ועיכ רעה נשקפה מהם רק בעת שיחלו החטים להתבשך, אז ימלאו כל החורים והסדקים. ב) גרעיני פוד שלא יכסים המחרשה. ואלה שיפגשו בחוריהם בעת עשייתם יאספום. ג) לחיי שעה מכרסמים ככ ירק. יערב לחכם יותר לשחת חטים ושעורים משאר ירקות, אכן גם מפול מכרסמים הרבה עד אשר יקשה הנבעול. ועיכ עד עתה ראינו כי לא נשקפה רעה מהם כהשעורים ולהפול, רעה ראינו מהם רק בהחטים כי לא אספו גם הזרעיות.

ד) לאכדם טוב רק בעת שאין גמצא ירק בהשדה, כי בעת שמצאו לפניהם מאכלם שהורגלו בהם אינם יוצים לאכוד מה שמניחים בחוריהן. ה) לכלותם נחוץ כסדר שיעסקו הרבה אנשים יחד לכלתי ישאירו חורים כלא סם. ו) נחוץ להניח ככל השדות, כי אם יעזבו בשדה אחת יתפזרו ממנה ליתר השדות.

ז) הנסיון הראה לי כי זרניק (ארסניק) לבן טוב יותר מכל הסמים. ח) כמה לערכם, נסיתי במינים שונים ובאופנים שונים, מתחילה נסיתי לבשך גריסים מחטים ולערב בתוכם הסם. בקצת מקומות היה מועיל, כי לא היה אצל החורים עשבים חדשים ונקצת חורים מצאתי המקפה מושלך החוצה, וגם באלה שלא היה מושך, כעבור כשטנה ימים החלו לעכוד מחדש (השערת כי הגדולים אכלו וימותו והקטנים גדלו והחלו לעבוד) נתתי עוד פעמים, וכן הירח כמו בפעם הראשונה. אחיכ אמרו לי כי טוב להניח הסם ולסתום החור. נסיתי זאת שדש פעמים והיה כמו קדם. ח) אחיכ אמרו לי כי יתר טוב לעשות בצק מקפה חטים ולערב בתוכם גם צוקר וגם שמן זית שיריח להם ויאכלו, הפעם הזאת היתה כמו שעבר. ט) בשנה העברה ערכנו בהגריסים, ספריכינין שלמנו שני גרם אחד בשדיקי, ועלה לנו כיוקר גדול אכד היה טוב. אחיכ נתן לנו יצחק איזירסקי בעל מרקחת ביפו ספריכינין בעד תשעה גרוש קילו אחד. אבל מראהו דא היה כמו הקדם ועיכ מספקים היינו אם טובים המה וגם פעולתם לא היה כ"כ טובה. זו עכדתי כשלשה חדשים עמדם, וה

ומפרחים לתרכושים.

תקות טובות ליהודים הנלוצים טבעת. מלאכת התחרים, אשר בעזרת חברת העזרה הנהיגה אחד הקבלנים הברלינים בקלוסיה.

התירה הציונית.

בהעתון „דיילי טייל“ נתפרסם הלגרים סכתבו במסכתה, לאמר: חברי התירה הציונית, שנשלחה לראות את הארץ שהציעה מטשלה ברישניה להציוניים לכונן שם ישוב יהודי, הפליגה מפה היום לדרכה הביחה. מיור ניבונם אמר כי זו הארץ היתר טיבה שראה בכל מדינות הים אשר סיר עד כה. נגד זה, פרופיסור קאיור אומר כי הרצאהו תהיה שלילית והציוניים לא יבואו לארץ זו. בהעתון די „ולט“ הובא הלגרים ריטר מלונדון שנתפרסם בהעתון הויני צייט נאמר כי, כי ההירה באה לידי הכרה כי האויר הוא טוב ומבריא, אפס אין לה הסוה גדולה בניגע להצלחת ישוב של עבודה ארמה. על זה העיר העתון הרשמי די ולט, כי עד כה עוד לא הגיעה שים ידיעה רשמית להנהנה הציונית, ואין לסמוך על שמועות לא רשמיות.

בהיהודי כתוב לאמר:

מר זנכיל שב מאמיריקה ללונדון, ויאמר לסיפרו של הדיילי ברניקל שבא לראותו, כי באמיריקה מצא יהודים רבים שמאירים פנים לציונות אולם היהודים האמיריקנים בכלל הנם פטריוטים במדה גדולה כזו שהפטריוטיזם מינע אותם מלהיות ציונים. שם יש שאיפה גדולה להיות לאמיריקני וטירדהם זאת השכיחם את עממיתם. לא אמת — אמר הנואם — כי היהודי לא יוכל להיות לפטריוט אדרכא בכל עת מצא הנו פטריוט עד לשוביניזם. ובדבר אינגרא אמר: אם הוערה האמר כי רעה הארץ יהאחדו כל הציונים כמלפנים אבל באמרה כי טובה הארץ הוסר בתוך הציונות או מחוצה לה חברה שהוציא את דבר הישוב באונגרא לפעולות.

— מצרים. זה שני חדשים נהנה הממשלה הרשיון לחכם אנגלי אחר הבקי בחגלית עתיקית לחפר בהר סיני, והנה עתה הודיע ההעתון „אל מצרים“ הזה כי גלו כבחרי בית קהלת יהודים וימצא שם דברים רבים יקרי הערך וכתיכם ספר מזמורים דומים למזמורי הוילים ובספר כהוב זמן חבורו כחמש מאות שנה לפני האריך הנוצרים.

— החיה אשר באדם. העתון „אוד. נאוואסטי“. מספר מעשה גורא, אשר לא יאומן. באודיסה התנודר יוסף גוטמן ורעיתו וכתו בת י"ב שנה. לפני המש שנים התחילו גוטמן ורעיתו להתקוטט וסוף סוף התפרדו. בתם, קלארא הקטנה, גרה אצל דודה גרבר כמשזיבוזש. אחר גודע לגוטמן, כי בתו הושבה לאמה, אז דרש כי תשיב לו האם את בתו. אך קלארא אמרה כי איננה חפצה ללכת אליו. אז התנפל עליה אכיה ורצה לשחטה בסכין. גוטמן נמסר גגדוד האסירים לארבע שנים, כשוכו הלך גוטמן לבקש את אשתו ואת בתו, באודיסה גודע לו, כי בתו היא יפת תאר, גמרה ארת הגימנזיה לנערות וערתה היא נמצאת כמשזיבוזש והיא ארוסתו של מחזיק האפטיקה שם. הוא נסע לשטה ומצא אותה כיום חתונתה. בראות האב את בתו בכנדי חופתה נשתומם ליפית, גרש את רעותיה שעמדו מסכיב לה וסגר את החדר על מסגרו. אז רצה לאנוס את בתו, אך היא החלה לצעוק לעזרה. באי הבית התחילו לשבור את הדלת. אז הוציא האב סכין, התנפל על בתו ושהטה. בערת המהומה הצליח גוטמן להמלט. לשוא בקשוהו באודיסה — הוא היה שני ימים, אחר נעדם ואיננו. (חוסן)

מעט, הכל לפי השנה אם השנה טובה אז אינם רוצים לעביר בזו. העבודה הזאת אנו מתחילים תמיד תבא אחר ח"פ. הנני מתנה שלא יהיה שום תביעות לאיש עדי אם לא יפק ממני רצון העבודה, אלימלך איזרעליט

דואג על העת יותר מהכסף כי לו עכדתי בהזניק אולי כבר כדיתים. י' יצחק אמר: לשרות חטים עם סמריכנין כל הלילה כי העכברים הסכינו לחטים יותר מדובר אחר, והפעולה הזאת היתה גם כן כמ, קודם, אח"כ נסיתי לעשות כמו שהורוני בזה, שקפה, אבל עם זרניך אדום ולא לכן, לכן לא עלה יפה.

הכלל בכך האמצעים לא יכלתי לכלותם, אוכל לתלות בהעת שעכדתי בעת שהיה להם מה לאכל הרבה וע"כ לא אכלו הסם, כן אוכל לתלות כי הסמים אינם טובים, אף כי סבלתי כאב גדול באצבעותי מהסמריכנין של יצחק כי ידי המלוכלכות כל עת, וע"כ ארם המה. אבל העבוד כלב וחתול אכלו מהמקפה ולא מתו. כן דרנדי הגשמים המרובים נמנעתי מלעבוד תמיד נגדם, עכ"פ לא עדה בידי לכלותם. המה נתמעטו השנה אחרי הגשמים הרבים, אבל עוד נשאר הרבה, לכן ה' הוא היודע מה תהא עם החטים.

ובהיות שאני מתענין הרבה בזה ולכל מי שאפגע אני שואל ודורש ע"ד העכברים, ספר לי אבר מידוודיה כי פעם אמר לי איש אחד כי בסביבות יקטרינוסלב כלתה חוה אחת בשני ימים את כל העכברים. האדון יהושע יסיסוף מרחיכות ספר לי כי יש ערביים שבכחשי ימשכו אחריהם את כב העכברים אך הנהר, וכזאת ספר לי האדון מנחם דיינארד, כי בהיותו בקהיר שמע ג"כ כי יש שם מי שעושים כה. אבל אנכי אינני מהמאמינים בהבלים כאלה. אח"כ קראו לפני עתון צרפתי, לכה ויקאז", עתון לעבודת האדמה. ישם כתוב הרבה ע"ד העכברים, כי ישם עיסקת הממשלה הרבה בשאלה זו ותקצב פרסים למי שימצא להלחם נגד האסון.

בגליון זה באו עצות מפרופסורים רבים במה להכחם נגד העכברים. שר עבודת האדמה קצב מאתים וחמש ותשעים אקף פרנק על האמצעים לכלותם.

ובשני פלכים נקצבו התושבים עשרת אלפים פרנק. כפלך פאטו החריבו העכברים שריש הגפנים ושלשה רבעים של השחת שזורעים למרעה. א' הפרופסורים אומרים כי הנסיון המוכן מחזיק ארסיניק חמשה עשר יום מעת עשיתו, ולכן ביום שיפתיחו הכקבוק צריך לגימרה, כי להניחה ליום מחר יאכד ארסו. כן צריך לשמרו מהאור ומהשמש, וע"כ אין להשתמש בו רק אחר שעה ג' אחר הצות. ב' הארם, גאנואמן נמצא בו רק מעט סמריכנין. וע"כ לא טוב הוא. ואותו ג"כ נחויך לשמור מהאור ומהשמש, כן מפני מרירותו וריחו הרע אינם אוכלים אותו העכברים.

ג' שני אמצעים הותר מיכים המה: א' חמץ זרניק. ב' גפרית הפחמים (סיכפור די קרבון) זה מין נוזל שמוציא קיטור שמשתמשים בו לתולעים הנמצאים בגפנים ועוד אילנות.

ויקטור ז'וזף המציא משפך טוב לזה שלא ידך לאכיד הנוזל. בכך חור יוצקים עד י"ג מסות וסותמים החור, וכעבור עשרה דקים מצאי בהחור עשרה עכברים מחונקים מהקטור, הקטור פועל מן עשרים עד שששים בעמק.

חכמי האקדמיה מפריו כתבו בשנת 1888 כי טוב לקחת קילו אחד חלב קרוש, קילו אחד קטח חטים, מאה גרם חמץ זרניק, עשרה גרם פוח לכישן, גרם אחד שטן ענעם, מחיר חמץ זרניק עשרה פרנק מאה קילו.

מאד ידאב לבנו כי במושבתנו הקטנה נוציא בכל שנה כיששת אלפים פרנק לעובדים נכרים, יש קצת מלאכות שמי שא לא הסכינ בהן לא יכול לעשותם, אכן יש מלאכות כמו תלישת פול, גדכנים, קצירת שעורים וחטים יבוכ ככ איש שאינו עצל לעשותם, העבודות האלו רננו נותנים בקבלנות ככ אכר מוסר לשנים או שדשה פלחים, והמה עובדים עם נשיהם וכניהם.

תלישת גדכנים עלה מן בישליק עד שנים, ושעורים עולה בזול